Krimināllieta Nr. 11816000516
Lietas arhīva Nr. KA04-0177-24/7
ECLI:LV:RAT:2024:0320.11816000516.6.S

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2024. gada 20. martā

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Signe Kalniņa,
tiesnese Lauma Šteinerte,
tiesnesis Valdis Vazdiķis,
piedaloties prokuroram Kasparam Zgirskim
atklātā tiesas sēdē apelācijas kārtībā izskatīja krimināllietu saistībā ar apsūdzētā /pers. A/, personas kods /personas kods/, un viņa aizstāvja Vara Klotiņa apelācijas sūdzībām par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021. gada 4. novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021. gada 4. novembra spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 296. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, par to, ka tīši nepildīja tiesas nolēmumu 2013. gada 2. janvārī un sodīts ar naudas sodu desmit minimālo mēnešalgu apmērā jeb 5000 *euro*.

Tāpat ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 296. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, par to, ka tīši nepildīja tiesas nolēmumu 2013. gada 1. jūlijā un sodīts ar naudas sodu desmit minimālo mēnešalgu apmērā jeb 5000 *euro* .

Tāpat ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 196. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, par to, ka, būdams uzņēmuma atbildīgs darbinieks, kuram ir tiesības uzņēmumā pieņemt lēmumus, kas saistoši citām personām, un kuram ir tiesības rīkoties ar uzņēmuma finanšu līdzekļiem, mantkārīgā nolūkā, pārsniedzot savas pilnvaras, nodarījis būtisku kaitējumu uzņēmuma interesēm, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu, atņemot tiesības ieņemt valdes locekļa amatus komercsabiedrībās uz 2 gadiem.

Tāpat ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, par to, ka izdarīja svešas mantas prettiesisku iegūšanu lielā apmērā, būdams persona, kuras pārziņā atradusies manta un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 4 gadiem.

Tāpat ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 195. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, par to, ka izdarīja noziedzīgi iegūtu finanšu līdzekļu legalizēšanu lielā apmērā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 4 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo un trešo daļu apsūdzētajam /pers. A/ piespriestos sodus daļēji saskaitot galīgais sods noteikts – brīvības atņemšana uz 6 gadiem 6 mēnešiem, atņemot tiesības ieņemt valdes locekļa amatus komercsabiedrībās uz 2 gadiem, un naudas sods piecpadsmit minimālo mēnešalgu apmērā jeb 7500 *euro*.

/pers. A/ piemērotie drošības līdzekļi – aizliegums izbraukt no valsts un aizliegums tuvoties noteiktām personām – /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/ – atstāti negrozīti līdz sprieduma spēkā stāšanās brīdim.

Nospriests piedzīt no /pers. A/ par labu SIA "/Nosaukums/" pieteikto materiālā kaitējuma kompensāciju 48 661 *euro*.

Nospriests cietušās SIA "/Nosaukums/" pieteikto kaitējuma kompensāciju 160 143,59 *euro* apmērā nenoteikt.

Lietā vēl atzīts par vainīgu un sodīts /pers. C/, attiecībā uz kuru, ievērojot Kriminālprocesa likuma 632. panta 3.[1]daļā noteikto, nolēmums stājies spēkā.

[2] Par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021. gada 4. novembra spriedumu apelācijas protestu iesniedza Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas prokurors K. Zgirskis.

Apelācijas protestā lūgts atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu par Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu un /pers. A/ atzīt par vainīgu par Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, konstatējot, ka apsūdzētais prettiesiski ieguvis finanšu līdzekļus 171 143,59 *euro* apmērā. Tāpat apelācijas protestā lūgts atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu par Krimināllikuma 195. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu un /pers. A/ atzīt par vainīgu par Krimināllikuma 195. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, konstatējot, ka apsūdzētais legalizējis noziedzīgi iegūtus finanšu līdzekļus 171 143,59 *euro* apmērā.

[3] Par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021. gada 4. novembra spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza apsūdzētais /pers. A/ un viņa aizstāvis V. Klotiņš, lūdzot atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par /pers. A/ notiesāšanu pēc Krimināllikuma 195. panta trešās daļas, 196. panta otrās daļas un 296. panta, taisīt šajā daļā jaunu attaisnojošu nolēmumu, jo apsūdzētā rīcībā nav noziedzīga nodarījuma sastāva; lūdzot atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par kaitējuma kompensāciju 48 661 *euro* apmērā, un taisīt šajā daļā jaunu nolēmumu, noraidot kaitējuma kompensācijas piedziņu no /pers. A/; kā arī lūdzot atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par /pers. A/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 179. panta trešās daļas, un taisīt šajā daļā jaunu nolēmumu, samazinot /pers. A/ piemērotā brīvības atņemšanas soda apmēru, nosakot to nosacīti.

[4] Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2022. gada 22. septembra spriedumu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas

2021. gada 4. novembra spriedums atcelts daļā par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu par Krimināllikuma 296. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu 2013. gada 2. janvārī, daļā par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu par Krimināllikuma 296. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu 2013. gada 1. jūlijā, daļā par /pers. C/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu par Krimināllikuma 296. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu 2013. gada 2. janvārī, daļā par /pers. C/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu par Krimināllikuma 296. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu 2013. gada 1. jūlijā, daļā par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu par Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, daļā par galīgā soda noteikšanu /pers. A/ saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo un trešo daļu, daļā par /pers. C/ sodīšanu par Krimināllikuma 196. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, daļā par galīgā soda noteikšanu /pers. C/ saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo un trešo daļu.

/pers. A/ atzīts par nevainīgu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 296. panta par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu 2013. gada 2. janvārī un viņš attaisnots.

/pers. A/ atzīts par nevainīgu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 296. panta par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu 2013. gada 1. jūlijā un viņš attaisnots.

/pers. C/ atzīts par nevainīgu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 296. panta par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu 2013. gada 2. janvārī un viņš attaisnots.

/pers. C/ atzīts par nevainīgu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 296. panta par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu 2013. gada 1. jūlijā un viņš attaisnots.

/pers. A/ atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā, izdarīšanā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem 6 mēnešiem.

Galīgais sods /pers. A/ noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo un trešo daļu, piespriestos sodus daļēji saskaitot, brīvības atņemšana uz 6 gadiem, atņemot tiesības ieņemt valdes locekļa amatus komercsabiedrībās uz 2 gadiem.

/pers. C/ sodīts par Krimināllikuma 196. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem, atņemot tiesības ieņemt valdes locekļa amatus komercsabiedrībās uz 2 gadiem.

Pārējā daļā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021. gada 4. novembra spriedums atstāts negrozīts.

[5] Ar Augstākās tiesas 2023. gada 25. maija lēmumu Rīgas apgabaltiesas 2022. gada 22. septembra spriedums atcelts daļā par apsūdzētajam /pers. A/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 196. panta otrās daļas, Krimināllikuma 179. panta trešās daļas, Krimināllikuma 195. panta trešās daļas, saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo un trešo daļu noteikto galīgo sodu; atceltajā daļā lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā; pārējā daļā Rīgas apgabaltiesas 2022. gada 22. septembra spriedums atstāts negrozīts, bet kasācijas protests un kasācijas sūdzības noraidītas; nolemts apsūdzētajam /pers. A/ turpināt piemērot drošības līdzekļus – aizliegumu izbraukt no valsts un aizliegumu tuvoties /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/.

[6] Apelācijas instances tiesā prokurors, atsaucoties uz Augstākās tiesas lēmumu [5] norādīja, ka ģimenes stāvoklis ir tikai viens no apstākļiem, kas ir ņemams vērā, nosakot sodu, bet nedrīkst aizmirst par soda mērķi. Tāpat prokurors norādīja, ka ir ņemams vērā, ka /pers. A/ atzina savu vainu visos noziedzīgajos nodarījumos un izdarīto nožēlo. Tāpat jāņem vērā, ka radītais kaitējums līdz apelācijas instances tiesai nav atlīdzināts. Ņemot vērā konstatētos apstākļus, /pers. A/ ir nosakāms jauns sodu un galīgais sods.

[7] Apelācijas instances tiesā apsūdzētais /pers. A/ uzturēja iesniegto apelācijas sūdzību daļā par noteikto sodu. Apsūdzētais norādīja, ka atzīst savu vainu pilnībā visu viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā, nožēlo izdarīto, kā arī atzīst kaitējuma kompensāciju. Apsūdzētais lūdza ņemt vērā viņa ģimenes stāvokli, ka apgādībā ir pieci bērni – 2, 4, 14, 18 un 27 gadus veci. Dzīvo kopā ar šķirto sievu, kura nestrādā, un viņš ir vienīgais apgādnieks. Ģimenes locekļi ir saslimuši vai cienīgā vecumā, līdz ar to nav neviena, izņemot viņu, kas varētu parūpēties. Apsūdzētā tēvs ir miris, māte ir pensionāre un viņai šobrīd ir veselības problēmas, vecamātei ir 97 gadi un viņa ir aprūpējama. Apsūdzētais lūdza rūpīgi un objektīvi izvērtēt viņa personību raksturojošos apstākļus, samazināt noteiktos sodus un noteikt brīvības atņemšanas sodu nosacīti.

[8] Apelācijas instances tiesā apsūdzētā aizstāvis V. Klotiņš uzturēja iesniegto apelācijas sūdzību daļā par noteikto sodu.

Motīvu daļa

[9] Tiesas kolēģija, pārbaudījusi krimināllietas materiālus, uzklausījusi procesa dalībnieku viedokļus, novērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas lēmumā norādīto [5], secina, ka apsūdzētajam /pers. A/ ir nosakāms sods.

[10] Nosakot sodu ir jāievēro Krimināllikuma 35. panta otrajā daļā definētais soda mērķis un Krimināllikuma 46. pantā ietvertie soda noteikšanas principi, tas ir, saskaņā ar Krimināllikuma 46. panta otro daļu, nosakot soda veidu, jāņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturs un radītais kaitējums, kā arī vainīgā personība, un saskaņā ar Krimināllikuma 46. panta trešo daļu, nosakot soda mēru, jāņem vērā atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi.

[11] Saskaņā ar Krimināllikuma 35. panta otrajā daļā noteikto soda mērķis ir: 1) aizsargāt sabiedrības drošību; 2) atjaunot taisnīgumu; 3) sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu; 4) resocializēt sodīto personu; 5) panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Atbilstoši Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu 2008. gada 1. jūlija kopsapulces lēmumā "Par vienveidīgu tiesību normu piemērošanu soda noteikšanā" 1. punktā sniegtajām rekomendācijām, tiesai jāizvēlas tāds soda veids un mērs, kas maksimāli sekmētu kriminālsoda mērķa sasniegšanu. Tiesām jāizvērtē, kā konkrētās krimināltiesiskās represijas piemērošana sekmēs taisnīguma atjaunošanu, noziedzīgu nodarījumu recidīvu novēršanu, aizsargās sabiedrisko drošību, atturēs citu personu no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, sekmēs notiesāto personu resocializāciju.

[12] Saskaņā ar Krimināllikuma 7. panta trešo daļu /pers. A/ izdarītais noziedzīgais nodarījums pēc Krimināllikuma 196. panta otrās daļas ir klasificējams kā mazāk smags noziegums. Saskaņā ar Krimināllikuma 7. panta piekto daļu /pers. A/ izdarītie noziedzīgie nodarījumi pēc Krimināllikuma 179. panta trešās daļas un 195. panta trešās daļas ir klasificējami kā sevišķi smagi nozieguми.

Tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā un Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2022. gada 22. septembra

spriedumā sniegtajam noziedzīgo nodarījumu rakstura un radītā kaitējuma izvērtējumam (pirmās instances tiesas sprieduma 32. lapa, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2022. gada 22. septembra sprieduma [15.6] punkts).

Apsūdzētais /pers. A/ ar savām darbībām ir apdraudējis juridiskās personas mantiskās intereses, tautsaimniecības intereses finanšu sfērā, tautsaimniecības intereses uzņēmuma dienesta darbības sfērā.

Visiem apsūdzētā izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem raksturīgs tiešs nodoms – darbību kaitīguma apzināšanās un apzināta rīcība.

Apsūdzētais rīkojies mērķtiecīgi, lai realizētu savas personīgās intereses un konkrētajos apstākļos izdarījis visu, kas no viņa atkarīgs, lai izdarītu noziegumus, tādējādi savas intereses vērtējot augstāk par citu personu un sabiedrības interesēm.

Apsūdzētā darbībām nav bijis gadījuma raksturs, apsūdzēto vadījis noteikts nolūks gūt labumu no neatļautajām darbībām un vēlme apzināti rīkoties pretēji citu interesēm.

[13] Izvērtējot ziņas par apsūdzētā personību, tiesas kolēģija ņem vērā lietas materiālos esošās apsūdzētā personību raksturojošās ziņas (pirmās instances tiesas sprieduma 30. lapa; Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2022. gada 22. septembra sprieduma [15.3] punkts).

Apelācijas instances tiesā papildus lietā par apsūdzētā personību noskaidrotajām ziņām, tika iesniegts /pers. A/ raksturojumi no darba vietām SIA "/Nosaukums A/", SIA "/Nosaukums B/", kur tiek raksturots pozitīvi (21. sējuma 195., 196. lapa); Izziņa no Informācijas centra Sodu reģistrā iekļautajām ziņām par /pers. A/ administratīvajiem pārkāpumiem, atbilstoši Administratīvās atbildības likuma 24. pantam /pers. A/ atzīstams par administratīvi nesodītu, ziņas par sodāmību nav (21. sējuma 197.-198. lapa); Izraksts no ambulatorās pacienta medicīniskās kartes par apsūdzētā mātes /pers. L/ veselības stāvokli (21. sējuma 199. lapa); Izziņa no Nodarbinātības valsts aģentūras par to, ka /pers. M/ ir piešķirts bezdarbnieka statuss 2023. gada 1.jūnijā un līdz 2024. gada 11. martam bezdarbnieka statuss nav zaudēts; Izziņa no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras par /pers. M/ laikā no 2023. gada 1. jūnija līdz 2024. gada 11. martam izmaksātajiem pabalstiem (21. sējuma 200. lapa).

[14] Ziņas, kuras raksturo vainīgā personību un kurām ir krimināltiesiska nozīme, skar četrus cilvēka dzīves un darbības aspektus: 1) fizisko stāvokli, 2) psihisko stāvokli; 3) sociālo statusu un 4) tiesisko statusu. Šo ziņu izvērtēšana ļauj noskaidrot personas noziedzīgās uzvedības cēloņus, noziedzīgo tieksmju stabilitāti, kā arī noteikt maksimāli lietderīgu sodu, lai sasniegtu soda mērķi (*Liholaja V. 46. panta komentārs. Grām.: Krimināllikuma komentāri. Pirmā daļa (I-VIII[2] nodaļa). Trešais papildinātais izdevums. Krastiņš U., Liholaja V. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021, 203. lpp.*).

Lietas taisnīgā izspriešanā, individualizēta un taisnīga soda noteikšanā būtiska nozīme ir apsūdzētā ģimenes stāvokļa kā personību raksturojoša apstākļa izvērtējumam *(Augstākās tiesas 2018. gada 19. septembra lēmuma lietā Nr. SKK-426/2018, 7. punkts*).

Būtiska nozīme ir arī apgādājamo personu esībai. Līdz ar to, nosakot sodu, ir izvērtējams, vai vainīgais ir vienīgais ģimenes apgādnieks, jo viņam piespriestais sods, neapšaubāmi, ietekmēs arī viņa ģimenes locekļu turpmāko dzīvi (*Liholaja V. 46. panta komentārs. Grām.: Krimināllikuma komentāri. Pirmā daļa (I-VIII[2] nodaļa). Trešais papildinātais izdevums. Krastiņš U., Liholaja V. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021, 203.–204. lpp.)*.

Ziņas par apsūdzētā nodarbinātību, ienākumiem bija zināmas jau pirmās instances tiesā un ņemtas vērā, vērtējot personību.

Apelācijas instances tiesā tika iesniegti apsūdzētā raksturojumi no divām darba vietām, kurās apsūdzētais tiek raksturots pozitīvi.

Ziņas par to, ka apsūdzētais agrāk nav sodīts arī ir ņemts vērā pirmās instances tiesā, nosakot sodu.

Apelācijas instances tiesā papildus tika iesniegtas ziņas, no kurām izriet, ka /pers. A/ atzīstams par administratīvi nesodītu.

Ziņas par apsūdzētā ģimenes stāvokli, apgādājamo skaitu, mātes veselības stāvokli, to, ka apsūdzētais ir ģimenes apgādnieks, palīdz mātei un vecaimātei ir vērtējamas kā apsūdzētā personību raksturojošas ziņas, bet tās pašas par sevi nevar būt par pamatu apsūdzētajam piespriestā soda mīkstināšanai.

Apsūdzētais apelācijas instances tiesā norādīja, ka viņa mātei bez apsūdzētā ir vēl divi dēli, no kā secināms, ka par apsūdzētā māti un vecomāti var parūpēties arī citi ģimenes locekļi un radinieki.

Atbilstoši Civillikuma 188. panta pirmajā daļā noteiktajam pienākums uzturēt vecākus un vajadzības gadījumā arī vecvecākus gulstas uz visiem bērniem un mazbērniem samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli.

Vērtējot apstākli, ka apsūdzētajam ir pieci bērni un apsūdzētais ir to apgādnieks, tiesas kolēģija norāda, ka bērniem ir mātes un viņu pienākums arī ir rūpēties par bērniem.

No apsūdzētā liecībām apelācijas instances tiesā un lietā esošajām ziņām izriet, ka noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas brīdī /pers. A/ bija trīs bērnu tēvs un minētais neatturēja apsūdzēto no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas. Divi jaunākie bērni dzimuši pēc kriminālprocesa uzsākšanas.

Apsūdzētajam bija jāapzinās, ka savas nelikumīgās rīcības rezultātā var iestāties tādas sekas, kas var apsūdzētajam liegt rūpēties un palīdzēt saviem tuviniekiem.

Tiesas kolēģija, izvērtējot apsūdzētā personību raksturojošās ziņas, secina, ka apsūdzētais kopumā ir raksturojams pozitīvi, rūpējas par ģimenes locekļiem, strādā, nav izdarījis citus noziedzīgus nodarījumus, pārdzīvo par nodarīto, ka ar savām darbībām ir apkaunojis ģimeni un juridisko profesiju.

Tomēr vienlaicīgi tiesas kolēģija uzskata, ka apsūdzētā personību pozitīvi raksturojošās ziņas nevar būt par pamatu, lai noteiktu nepamatoti vieglu sodu, neatbilstošu soda mērķim.

[15] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesas kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesa ir pietiekami izvērtējusi Krimināllikuma 46. panta otrās daļas nosacījumus, tas ir, ņēmusi vērā izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu un radīto kaitējumu, kā arī apsūdzētā personību, un pamatoti atzinusi, ka apsūdzētajam ir nosakāms sods brīvības atņemšanas veidā par katru noziedzīgo nodarījumu.

[16] Saskaņā ar Krimināllikuma 46. panta trešo daļu, nosakot soda mēru, jāņem vērā atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi.

[17] Saskaņā ar Krimināllikuma 48. panta pirmās daļas 2. punktu par apsūdzētā atbildību pastiprinošu apstākli apsūdzībā pēc Krimināllikuma 196. panta otrās daļas atzīstams tas, ka noziedzīgs nodarījums ir izdarīts personu grupā.

[18] Apelācijas instances tiesas sēdē apsūdzētais norādīja, ka atzīst savu vainu visu viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā un izdarīto nožēlo.

Tiesas kolēģija uzskata, ka, ņemot vērā, ka apsūdzētais atzina savu vainu un nožēloja izdarīto visos viņam inkriminētajos noziedzīgajos nodarījumos, ir pamats to atzīt par viņa atbildību mīkstinošu apstākli saskaņā ar Krimināllikuma 47. panta otro daļu.

Jaunu Krimināllikuma 46. pantā ietverto apstākļu, tostarp Krimināllikuma 47. pantā paredzēto atbildību mīkstinošo apstākļu konstatēšana, ir

pamats soda mēra pārskatīšanai, ja sods bijis noteikts, neņemot vērā šos apstākļus (*Augstākās tiesas 2016. gada 17. marta lēmums lietā Nr. SKK-154/2016*).

Līdz ar to, apelācijas instances tiesai, konstatējot jaunus Krimināllikuma 46. pantā norādītos apstākļus un atzīstot par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli tādu apstākli, kuru, nosakot sodu, nebija ņēmusi vērā pirmās instances tiesa, ir pamats apsūdzētajam noteiktā soda mīkstināšanai.

Ņemot vērā konstatēto apsūdzētā atbildību mīkstinošo apstākli katra noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, apelācijas instances tiesā noskaidrotās papildu ziņas par apsūdzētā personību, kas kopumā ir vērtējamas kā apsūdzētā personību pozitīvi raksturojošas, tiesas kolēģija atzīst, ka apsūdzētajam ir mīkstināms noteiktais brīvības atņemšanas sods par sešiem mēnešiem par Krimināllikuma 196. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, par vienu gadu par Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā un 195. panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu, kā arī, mīkstinot sodu par inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu, ir mīkstināms par diviem gadiem un sešiem mēnešiem arī apsūdzētajam noteiktais galīgais sods saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo un trešo daļu.

Tiesas kolēģija nesaskata pamatu lielākai soda mīkstināšanai, jo, mīkstinot sodu, tiesas kolēģija ņem vērā, ka apsūdzētajam ir konstatēts ne tikai viens atbildību mīkstinošs apstāklis, bet viens atbildību pastiprinošs apstāklis par Krimināllikuma 196. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, savukārt par Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu sods ir mīkstināts, nosakot to zem vidējā panta sankcijā paredzētā brīvības atņemšanas soda robežas, un par Krimināllikuma 195. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu ir noteikts minimālais panta sankcijā paredzētais brīvības atņemšanas sods.

Nosakot apsūdzētajam sodu pēc noziedzīgu nodarījumu kopības saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo un trešo daļu, tiesas kolēģija piemēro daļēju sodu saskaitīšanas principu.

Daļēju sodu saskaitīšanas principu tiesas kolēģija piemēro, ievērojot Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu 2008. gada 1. jūlija kopsapulces lēmuma 31. punktā ietvertās rekomendācijas, ka, nosakot sodu par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem, vispārējos gadījumos piemērojama piespriesto sodu daļēja saskaitīšana.

[19] Jautājumu par to, vai vainīgo var notiesāt nosacīti, izlemj tiesa, pamatojoties vienīgi uz pašas tiesas, nevis vainīgā, viņa aizstāvja vai liecinieku pārliecību, ka vainīgais, sodu neizciešot, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus. Šo pārliecību tiesa pamato ne tikai ar vainīgā personību raksturojošajām ziņām, bet ar visu Krimināllikuma 55. panta pirmajā daļā norādīto apstākļu analīzi, ieskaitot izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu (*Augstākās tiesas 2021. gada 1. decembra lēmums lietā Nr. SKK-155/2021*).

Tiesai ir jāmotivē Krimināllikuma 55. panta piemērošana, bet nav jāmotivē, kāpēc tā nepiemēro Krimināllikuma 55. pantu. Šāds atzinums izriet no Kriminālprocesa likuma 527. panta otrās daļas 6. punkta, kur noteikts, ka notiesājoša sprieduma motīvu daļā tiesa norāda motīvus par konkrētā soda piemērošanu. Notiesāt vainīgo nosacīti nav tiesas pienākums, bet gan izvēle, ja tiesa to atzīst par nepieciešamu *(Augstākās tiesas 2014. gada 3. jūlija lēmums lietā Nr. SKK-420/2014)*.

Tiesas kolēģija nesaskata pamatu piemērot Krimināllikuma 55. panta nosacījumus un noteikt sodu nosacīti, jo tiesa neguva pārliecību, ka nosacīta notiesāšana apsūdzētajam būs taisnīgs, atbilstīgs un samērīgs sods, atbilstoši soda mērķim.

[20] Tiesas kolēģija nepiekrīt aizstāvja norādītajam, ka tiesa nav pienācīgi izvērtējusi, vai ir pārkāptas apsūdzētā /pers. A/ Kriminālprocesa likuma 14. pantā noteiktās tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā.

Tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā konstatētajam (sprieduma 35.-36. lapa) un Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2022. gada 22. septembra sprieduma [15.7.5.2], [15.7.5.3] punktā atzītajam, ka kriminālprocesā līdz apelācijas instances tiesas nolēmuma pieņemšanai nav pieļauta neattaisnota vilcināšana, un procesa virzība nodrošinājusi iespēju visām procesā iesaistītajām personām pilnvērtīgi realizēt to tiesības, nodrošinot kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā.

Vērtējot procesa virzību laikā kopš 2022. gada 22. septembra, kad pirmo reizi tika pasludināts apelācijas instances tiesas spriedums, tiesas kolēģija konstatē, ka lietas materiālos redzams, ka saistībā ar iesniegtajām kasācijas sūdzībām un kasācijas protestu 2022. gada 2. novembrī krimināllieta nosūtīta uz Augstāko tiesu; ar 2023. gada 25. maija Augstākās tiesas lēmumu krimināllieta atceltajā daļā nosūtīta jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā; 2023. gada 30. maijā krimināllieta saņemta Rīgas apgabaltiesā, nozīmēta iztiesāšanai mutvārdu procesā 2024. gada 20. martā; 2024. gada 20. martā pasludināts saīsinātais nolēmums.

Tiesas kolēģija nekonstatē apsūdzētā tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpumu. Lieta iztiesāšana nav atlikta, vai noņemta no izskatīšanas, iztiesāta vienā tiesas sēdē, nav konstatējami neattaisnoti ilgstoši bezdarbības periodi.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesas kolēģija uzskata, ka, iztiesājot krimināllietu apelācijas instances tiesā, nav konstatējams apsūdzētā tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpums.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563. panta pirmās daļas 3. punktu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

atcelt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021. gada 4. novembra spriedumu daļā par /pers. A/ noteikto sodu par Krimināllikuma 196. panta otrajā daļā, 179. panta trešajā daļā, 195. panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu un galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo un trešo daļu.

/pers. A/ par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 196. panta otrajā daļā, sodīt ar brīvības atņemšanu uz 6 (sešiem) mēnešiem, atņemot tiesības ieņemt valdes locekļa amatus komercsabiedrībās uz 2 (diviem) gadiem.

/pers. A/ par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 179. panta trešajā daļā, sodīt ar brīvības atņemšanu uz 3 (trīs) gadiem.

/pers. A/ par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 195. panta trešajā daļā, sodīt ar brīvības atņemšanu uz 3 (trīs) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo un trešo daļu galīgo sodu /pers. A/ noteikt pēc noziedzīgu nodarījumu kopības, daļēji saskaitot piespriestos sodus – brīvības atņemšana uz 4 (četriem) gadiem, atņemot tiesības ieņemt valdes locekļa amatus komercsabiedrībās uz 2 (diviem) gadiem.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 dienā laikā kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā Kriminālprocesa likuma 574. un 575. pantā paredzētajos gadījumos, iesniedzot kasācijas sūdzību vai kasācijas protestu Rīgas apgabaltiesā.

Pilns nolēmums pieejams 2024. gada 4. jūnijā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese (personiskais paraksts) S. Kalniņa
Tiesnese (personiskais paraksts) L. Šteinerte
Tiesnesis (personiskais paraksts) V. Vazdiķis